

multa imperitis memorantur, clare intelligi possunt. Et meretur dignitas horum pertractationem.

MORBI VISCERUM DEBILIORUM
ET LAXORUM.

41. Vasorum, & viscerum debilitas vocatur illa partium (23. 38. 39.), haec constituentium, cohaesio, quae tam levi motu tolli potest, ut imparia sint iis efficiendis, quae Sanitatis & Vitae ratio ab his postulat.

42. Quae alia aetate, atque sexu, alia sunt.

43. Haec debilitas oritur. 1. ab debilitate fibrae (24.) ejusque causis. (25.) 2. a debilitate canalium minimorum (28.), atque causis hujus (38.) 3. ab inertia liquidum per vasa majora (39.) fluentis, quae pendet a minuta copia, fluiditate aquosa aucta, motu musculari torpescente. 4. a numero magno canalium minimorum, pro ratione aetatis, nimis diu remanentium.

44. Ab hac debilitate (41.), per suas causas (43) producta, oriuntur multi morbi, qui falso Temperiei, vel Congeniti, habentur; primarii sunt: facilis vasorum dilatatio, tumor; facilis horum compressio, inanitas; liquidum stagnatio;
Cordi

Cordi aucta resistentia; liquidorum cruditas; spontanea corruptio; ad actiones vitales, animales, naturales exercendas ineptitudo; & illa omnia, quae ex his sequi solent, quae ut infinita numero, ita difficillima curatu, & foecundissima novis morbis producendis sunt; maxime *καχεξία*, & *κακοχυμία*. 2. Facilis vasorum dissolutio ab internis, externisve causis, acribus vel motis; effusio, stagnatio, corruptio, evacuatio liquidi ad vitam sanitatemque necessarii; interceptio motus fluidi per vasa rupta; corruptio eorum, quae hoc motu vigeant; qui rursus varii sunt, maxime *φθίσις*, *εμπύημα*, *ὑδρωψ*, *ἀντροφία*.

45. Quae (41. 42. 43. 44.) si quis accurate observat, ille, non hujus modo (41.), sed infinitorum & obscurissimorum morborum originem, praesentiam, eventum internoscet, & solus auxilia impetrandae sanationi valida & tuta inveniet.

46. In applicatione vero horum, praesens debilitas tarditatem jubet; nec enim alibi perniciosior mutatio subita.

47. Ergo remedia (28.) lente, caute, a primo in ultimum gradum, adhibenda sunt. Quorum usu roboratis vasis, motus validus musculorum adhibeatur, donec omni effectu constet, satis compacta, solidi-

lida;

lidata, & callosa, evasisse Vasa & Viscera.

48. Hinc patet, omnia, quae de facultate nutrimentorum traduntur, alias vera, alias falsa esse; Exercitia musculorum roborare fibras; Exercitia vectionis resolvere coacta, roborare laxa, nec dispergere vires; ipsum sanguinem & cruorem in robustissimis esse maxime densum, lentum, blandum; in tenerrimis dissolutum, levem, acrem; infinitos morbos, facie diversissimos, una saepe radice haerere posse, eaque succisa tolli.

49. Ex iisdem cognitio & curatio laxitatis Vasorum & Viscerum habetur.

MORBI VISCERUM FORTIUM ET RIGIDORUM.

50. **R**igiditas nimia Vasorum & Viscerum nominatur illa partium (23. 38. 39.) haec componentium cohaesio, quae non cedat illi motui, qui illa mutare & movere debebat, ut fierent ea, quae Sanitatis & Vitae tempore ab hac mutabilitate fluebant.

51. Oritur. 1. ab omni causa fibrae nimis rigidae (32.) 2. maxime a fibris, valida vi propulsi liquidi vitalis admodum compactis ad se mutuo. 3. ab adunatione canalium minorum orbatorum suo liquido
per